

**Південна
фондація педагогіки**

**«ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ
СУЧАСНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ
ТА ПСИХОЛОГІЧНИХ НАУК»**

**МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

**11–12 серпня 2017 р.
Одеса**

УДК 37.01+159.9(063)
ББК 74.0+88.0я43
П 76

П 76 **Пріоритетні напрями розвитку сучасних педагогічних та психологічних наук:**
Збірник наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції
(11–12 серпня 2017 р., м. Одеса). – Одеса: ГО «Південна фундація педагогіки», 2017. –
148 с.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

УДК 37.01+159.9(063)
ББК 74.0+88.0я43

© Автори статей, 2017
© Південна фундація педагогіки, 2017

Міхєєва Л. В. ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ЗДОРОВ'Я У СТАРШОКЛАСНИКІВ	41
Столярчук О. А. ДИНАМІКА РІВНІВ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІОНОМІЧНОЇ СФЕРИ	44
Шевчишена О. В. ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ ШКОЛЯРІВ НА ОСНОВІ МОНІТОРИНГОВОГО ПІДХОДУ	47
Щербакова Т. Л. РЕСУРСНІЕ ФАКТОРИ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ У ДЕТЕЙ ВСПОМОГАТЕЛЬНОЙ ШКОЛЫ.....	50
СЕКЦІЯ 3. ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ТА ПРОФЕСІЙНИЙ САМОРОЗВИТОК ПЕДАГОГА: ПРОБЛЕМИ Й ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	
Гуменюк С. В. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПЕДАГОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ.....	52
Гуртовенко Н. В. МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ОБГРУНТУВАННЯ МОДЕЛІ ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА ДО ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ	54
Лутак Н. А. МОНІТОРИНГ ЯК СТИМУЛ ПІДВИЩЕННЯ ФАХОВОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ПЕДАГОГА	57
Мартинець Л. А. ОРІЄНТАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕКТИВУ НА СПІЛЬНУ КОМАНДНУ ДІЯЛЬНІСТЬ У ДОСЯГНЕННІ ПОСТАВЛЕНОЇ МЕТИ ЯК УМОВА УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМ СЕРЕДОВИЩЕМ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛІВ	59
Пищик О. В. ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ КЕРІВНИКА ЯК ПРОЦЕС ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ	62
Чехратова О. А. ТРУДНОЩІ ВИКЛАДАЧІВ І СТУДЕНТІВ НА ШЛЯХУ РОЗВИТКУ НАВЧАЛЬНОЇ АВТОНОМІЇ	65
Чорнобрива Н. В. ЗНАЧИМІСТЬ МОТИВАЦІЙНОГО КОМПОНЕНТА У СФОРМОВАНOSTІ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ФЕЛЬДШЕРІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	68

СЕКЦІЯ 3. ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ТА ПРОФЕСІЙНИЙ САМОРОЗВИТОК ПЕДАГОГА: ПРОБЛЕМИ Й ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Гуменюк С. В.

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри фізичного виховання

Тернопільський національний педагогічний університет

імені Володимира Гнатюка

м. Тернопіль, Україна

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПЕДАГОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Удосконалення системи вищої освіти спрямоване на вирішення низки проблем, пов'язаних із необхідністю підготовки педагогів нової генерації, які здатні продуктивно мислити, приймати швидкі та адекватні рішення, орієнтуватися у мінливих ситуаціях, проявляти творчу ініціативу. Такий стиль діяльності висуває високі вимоги до педагога, його особистісних якостей та освітнього рівня і стає можливим лише за умови розвиненого педагогічного мислення.

Термін «мислення» тлумачиться як вища форма відображення дійсності в психіці, ідеальної діяльності, результатом якої є об'єктивна істина. Таким чином *мислення* представляє собою *вищу форму психічного відображення*. Пізнання світу починається з відчуттів, сприймань та виникаючих уявлень але ця чутлива картина світу не дає можливості глибоко і всебічно пізнати його. Зокрема, живе споглядання неспроможне проникнути у складні форми взаємодії явищ, об'єктів, подій, у їх причини та наслідки. Для відображення цих моментів буття необхідний перехід від відчуттів, сприймань до мислення. Шляхом мислення індивід розчленовує і розплутує взаємозв'язки між предметами, подіями і явищами, з'ясовує причини та наслідки цієї взаємодії.

Процес мислення являє собою опосередковане й узагальнене відображення людиною предметів і явищ об'єктивної дійсності у їхніх істотних властивостях, зв'язках та відношеннях. Мислення є одним із провідних пізнавальних процесів, його вважають найвищим ступенем пізнання. Воно відрізняється від чуттєвого пізнання на стадії сприймання тим, що воно відбиває дійсність опосередковано, за допомогою системи засобів, зокрема мисленевих операцій, мови й мовлення, знань людини тощо. Відображення дійсності на рівні мислення має також узагальнений характер. Виділяючи загальне, ми спираємося не тільки на ті об'єкти, які сприймаємо в даний момент, а й на ті, які сприймали в минулому. Мислення надає людині можливість відобразити й зрозуміти не тільки те, що може бути безпосередньо сприйняте відчуттями, а й те, що сховане від безпосереднього чуттєвого сприймання [3].

Основне завдання у дослідженні мислення, як процесу вирішення розумової задачі, пов'язане з постановкою проблеми формування розумових дій у процесі професійної діяльності. В даному контексті мова йде про розумову діяльність учителя фізи-

чної культури, про його професійне мислення яке ми називаємо «педагогічним мисленням». У словнику С. Гончаренка [2, с. 252] дається визначення «педагогічного мислення», де воно характеризується як здатність учителя застосовувати теоретичні положення філософії, психології, педагогіки, методики в конкретних педагогічних ситуаціях навчально-виховної роботи; вирішувати педагогічні завдання; використовувати педагогічні ідеї в конкретних ситуаціях діяльності; «бачити» в конкретному явищі його педагогічну суть. Педагогічне мислення дозволяє вчителю проникати в причинно-наслідкові зв'язки педагогічного процесу, аналізувати свою діяльність, погляди, переживання, знаходити науково обґрунтоване пояснення успіхів і недоліків, передбачати результати роботи.

Аналіз професійного мислення вчителя у педагогічному процесі характеризується наступними особливостями:

- діагностичною: вивчення учнів, пізнання педагогічної ситуації, отримання зворотного зв'язку відносно виконуваної професійної діяльності;
- стимулюючою: спонукання учнів до прояву інтелектуальної ініціативи за допомогою власних педагогічних дій;
- інформаційною: повідомлення школярам інформації про актуальні для даного віку проблеми і про способи їх вирішення;
- розвиваючою: осмислення засобів формування провідних соціально-корисних і навчально-пізнавальних якостей особистості учня;
- компенсаторною: вміння мислити категоріями успіху: позитивне мислення, вміння бачити позитивне в невдачі допомагає вчителю всупереч багатьом негативним чинникам шукати нові засоби вирішення сучасних педагогічних проблем;
- оціночною: повідомлення учням оцінки результатів їх діяльності;
- самовдосконалюючою: професійне мислення вчителя створює і забезпечує можливість уникнути імпульсивності або рутинної педагогічної діяльності [4].

Професійне мислення у психолого-педагогічній літературі розглядається у двох розуміннях. В першому підкреслюють високий професійно-кваліфікаційний рівень фахівця, мова йде про особливості мислення, що виражають його якісний аспект. А в другому, відзначають особливості мислення, обумовлені характером професійної діяльності, тут мається на увазі предметний аспект. На нашу думку особливості педагогічного мислення учителів фізичної культури повинно проявлятися в обох трактуваннях і взаємодоповнювати один одного. Від уміння професійно мислити і діяти адекватно ситуаціям які виникають у процесі фізичного виховання залежить ефективність вчителя.

Педагогічне мислення учителя фізичної культури безпосередньо відображає практичну діяльність у процесі фізичного виховання. Тому його можна розглядати як своєрідне «педагогічне бачення», що віддзеркалює психолого-педагогічні і професійні знання, способи розумових дій і установок особистості вчителя.

Високий рівень педагогічного мислення є однією з основних вимог до кваліфікації учителя фізичної культури. Для педагога мислення професійного спрямування можна досягти шляхом постановки педагогічних завдань, їх вирішення з високим рівнем новизни та оригінальності, створення й аналізу конкретних педагогічних ситуацій, які спрямовані на формування творчої активності.

Педагогічне мислення вчителя передбачає раціональне вирішення навчально-виховних ситуацій. Саме в цьому полягає здатність і потреба учителя фізичної культури аналізувати, узагальнювати і перетворювати педагогічні ситуації, ухвалювати рішення про вибір і застосування засобів педагогічної дії, у відповідних ситуаціях, тво-

рчо створювати нові засоби педагогічної діяльності у процесі фізичного виховання. За своїм походженням педагогічне мислення є системою розумових дій, що виникають на основі пізнання і перетворення складної педагогічної ситуації [1].

Зростаючі вимоги до професійної підготовки педагогів, зокрема учителів фізичної культури, вимагають якісно нових теоретико-методичних підходів у їх фаховому становленні, що дозволить не тільки опанувати основи наук і професійні вміння та навички, а й сформувати педагогічне мислення. Успішне формування педагогічного мислення допоможе учителям фізичної культури органічно включитися в педагогічну роботу і розпочати практичне застосування наукових знань у процесі їх самостійної професійної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гуменюк С. В. Характеристика та особливості педагогічного мислення / С. В. Гуменюк // Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології / Збірник наукових праць Херсонського національного технічного університету. – Вип. 1(10). – Херсон: Грінь Д. С., 2014. – С. 77-80.
2. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. Гончаренко. – К., 1997. – 373 с.
3. Дубасенюк О. А. Особливості та функції професійного мислення вчителя / О. А. Дубасенюк [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eprints.zu.edu.ua/8572/1.pdf>.
4. Трофімов Ю.Л. Психологія [Текст] / Ю.Л. Трофімов, М.І. Алексеева, П.А. Гончарук, Т.С. Кириленко та ін. – Київ «ЛИБІДЬ», 1999. – 558 с.

Гуртовенко Н. В.

викладач

*Уманський медичний коледж
м. Умань, Черкаська область, Україна*

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ОБҐРУНТУВАННЯ МОДЕЛІ ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА ДО ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ

Особливості кожної професійної діяльності створюють певні умови для розвитку особистості і процесу професійного становлення, який у свою чергу, впливає на особливості її розвитку, її самореалізацію на обраному шляху [1]. У зв'язку з цим однією з найважливіших задач у психологічній науці залишається вивчення професійної самореалізації, яка передбачає суттєві зміни особистості людини у становленні і подальшому розвитку професійної діяльності. Як будь-який інший процес, професійна самореалізація характеризується якісними внутрішніми перетвореннями, які забезпечують відповідну роботу людини у її професійній діяльності. Незважаючи на те, що забезпечення конкурентоспроможності фахівців на ринку праці відбувається на основі основного багажу знань та вмінь, одержаних у виші, важливу роль відіграє наявність у майбутнього фахівця психологічної готовності до професійної самореалізації. Саме тому в умовах реформування вищої освіти ця проблема набуває